

Երբ որ պատահում էր վարպետ Փանոսին գնալ քրդերի «օբաները», նա նոյն յարգանքը եւ սիրալիր հիւրասիրութիւնն էր վայելում նրանց վրաններում: Օրերով, շաբաթներով, ամիսներով պահում էին իրանց մօտ, մի ընտանիքի վրանից միւս ընտանիքի վրանն էին հրաւիրում, ուտեցնում էին, խմեցնում էին, յետոյ զանազան պարգէներով ճանապարհ էին դնում: Մէկը ընծայում էր մի գեղեցիկ ձի, միւսը՝ մի թանձր թաղիք կամ կապերտ, երրորդը՝ մի քանի ոչխարներ «դաւուրմայի» համար, չորրորդը՝ մի տիկ պանիր, իւր, մեղր եւ այլն:

Չարմանալի էր այդ եռանդոտ եւ վերին աստիճանի բանիմաց մարդու բարոյական ազդեցութիւնը քրդերի վրայ: Քրդերի զանազան ցեղերի մէջ, ուր նրա անունը յայտնի էր, ուր ճանաչում էին նրան՝ նա համարեա թէ պաշտելի էր: Լինում էին կռիւներ քրդերի մէջ, թշնամութիւն, արեան վրեժխնդրութիւն, բաւական էր, որ վարպետ Փանոսը յայտնուէր նրանց մէջ եւ մի երկու խօսք ասէր, իսկոյն կը տիրէր խաղաղութիւն: Շատ անգամ իրանք, քրդերը, փոխանակ իրանց շէխերին դիմելու, հրաւիրում էին նրան վճռելու իրանց մէջ ծագած այս եւ այն վեճերը: Նա այն աստիճան հեղինակութիւն էր վայելում, որ ամենադժոարին խնդիրներում անգամ, կարող էր մի քանի խօսքով հաշտութիւն կայացնել:

Վարպետ Փանոսի բարեկամութիւնը քրդերի հետ ոչ սակաւ օգուտ էր բերում հայ գիւղացիներին: Ինձ պատմում էին այսպիսի դէպքեր. պատահում էր, որ հայ գիւղացիներից մէկի կովը, եզը կամ ոչխարները գողանում էին քրդերը. բաւական էր, որ գիւղացին գիտենար, թէ իր անասունները ո՛ր ցեղի մէջ են տարել կամ ո՛վ է իր գողը: Նա այլեւս փաշային կամ մուֆթիին չէր դիմում զանգատելու, ուղղակի գալիս էր վարպետ Փանոսի մօտ, յայտնում էր իր հետ պատահած անցքը: Վարպետը ուղարկում էր նրան նոյն ցեղի ցեղապետի մօտ, ուր տարել էին կողոպուտը: Գիւղացին գնում էր, ներկայանում էր ցեղապետին այսպիսի խօսքերով. «Իմ այս եւ այն անասունները գողացել են. ասում են, որ ձեր «էլի» մէջն են բերել. ինձ ուղարկեց ձեր սպասին վարպետ Փանոսը, խնդրեց, որ գտնուի կողոպուտը»: Եթէ, իրաւ, գողացած անասունները այնտեղ էին տարրած, իսկոյն գտնում էին եւ յանձնում տիրոջը իսկ եթէ տերը սխալուէր, նրան ցոյց էին տալիս կողոպուտի տեղը (քրդերի մէջ ոչ մի գողութիւն գաղտնի չէ մնում): Տէրը յայտնուում էր ցոյց տուած տեղը՝ դարձեալ միեւնոյն խօսքերով, եւ ետ էր ստանում իր կորուստը:

Այդպիսի դէպքերում վարպետ Փանոսը նամակ չէր գրում, այլ ամեն յանձնարարութիւն կատարում էր բերանացի պատուերներով: Բայց որպէսզի հաւատային, որ ներկայացողը իսկապէս նրա կողմից էր ուղարկուած, նա